

Onyshchuk M. I. Comparative analysis on the substantives' paradigmatic lacunarity (the Ukrainian - English language study).

Summary

The article focuses on the classification of non-equivalent language units in compliance with word-forming categories. It provides review and comparison of typical systemic lacunas by nomina attributiva, nomina loci ma nomina tempus, nomina resultatis word-forming categories presented by affixal nouns in the Ukrainian and English languages. The article outlines isomorphic and allomorphic features of systemic lacunas in the contrasted languages while suggesting its quantitative and qualitative characteristics.

Key words: comparative analysis, derivative, lacuna, non-equivalent language unit, word-forming category, word-forming model.

УДК 8'1: 811.111=161.'165.18

Орленко О. В.,

асистент кафедри прикладної лінгвістики

Національного університету «Львівська політехніка»

E-mail: oksana.v.orlenko@lpnu.ua

ПРИЙМЕНИКОВА РЕПРЕЗЕНТАЦІЯ ОБРАЗНОЇ СХЕМИ «ПОВЕРХНЯ»

*У статті запропоновано опис семантики українського прийменника **на**, сербського **na** та англійського **on** із позицій когнітивної граматики. Сконструйовано моделі семантичних мереж прийменників і досліджено мотиваційні зв'язки між окремими значеннями. Визначено основні когнітивні структури та механізми, які сприяють поширенню семантичної мережі прийменника.*

Ключові слова: прийменник, траєктор, орієнтир, схема, семантика, поверхня.

Прийменник належить до граматичного класу слів, які постійно перебувають у центрі уваги багатьох мовознавців. Деякі мовознавці не вважають прийменник окремим словом, відносячи його до аналітичних синтаксичних морфем чи часток речення [7, с. 62–67; 3, с. 16–24], інші наділяють прийменник повноцінним лексичним значенням [8, с. 12–13; 4, с. 133–134; 3; 14] або ж т. зв. послабленим лексичним значенням, співвідносним із релятивною сферою об'єктивної дійсності [6, с. 14–15, 1]. Незважаючи на відмінність поглядів на статус прийменника, його релятивну функцію визнають майже всі лінгвісти. Мовознавці, які розглядають прийменники у структурному та функційному напрямках, наголошують на необхідності аналізу семантики цілої прийменникової конструкції. Проте в цих дослідженнях не виокремлено значення прийменника із семантики всієї прийменникової конструкції і не з'ясовано, чому їм притаманна значна варіативність сполучуваності. Когнітиволінгвістичний підхід дає змогу простежити мотивацію наявних способів мовної репрезентації просторового досвіду людини та послідовно пояснити шляхи розвитку значення та сполучуваності слів. Мета цієї статті – дослідити семантичні відношення корелятивних прийменників української, сербської й англійської мов (*на / na / on*) та пов'язані з ними когнітивні структури й механізми.

У межах когнітивної лінгвістики значення трактують як концептуалізацію, тобто ментальний досвід, який охоплює й усталені, й нові поняття, абстрактні ідеї, сенсорні, емотивні та кінестетичні відчуття, як і уявлення людини про фізичний, соціальний і мовний контекст мовленнєвих випадків [11, с. 380–381]. Одним із базових, а для лінгвістики найрелевантнішим когнітивним процесом, який організовує знання людини про світ, є категоризація [12]. Теорія категоризації обґрунтовує наявність двох основних засад, на яких відбувається формування категорій у людській свідомості: 1) принцип когнітивної економії та 2) принцип перцептивної структури світу [9, с. 176]. Принцип когнітивної економії зумовлює те, що людський організм намагається здобути якнайбільше інформації про своє оточення, витрачаючи якнайменше когнітивних зусиль і ресурсів. Тобто замість того, щоб накопичувати інформацію окремо про кожен конкретний стимул досвіду, люди виробили здатність групувати подібні стимули в категорії, що приводить до значної економії когнітивних зусиль. Як наслідок люди в особливий спосіб формують категорії у певні рівні інформаційного вмісту та складності. Цей рівень називають базовим рівнем категоризації. Об'єкти цього рівня мають найбільше спільних атрибутів, для їх використання люди мають послідовні моторні програми. Другий принцип – принцип перцептивної структури світу – постулює, що навколишній світ має корелятивну структуру. Люди, витворюючи й організовуючи категорію, спираються на корелятивні

структури одного типу, що спричиняє виникнення **прототипу**– відносно абстрактного концепту, який має основні ознаки чи властивості та є найкращим представником категорії [9, с. 175–176]. Отже, кожна категорія має центр (прототипні випадки) і периферію. Базою для категоризації є просторовий досвід людини, тобто та інформація, яку людина сприймає перцептивно (здебільшого через зоровий канал), що відображено й в організації семантичних категорій. Фізичну зумовленість мовленнєвих висловів називають **концептуальним втіленням** [10].

У граматиці важливою засадою внутрішньої організації категорії вважають схематичність. Образна схема – це абстрактна характеристика, абсолютно сумісна з усіма членами категорії, тобто інтегрована структура, яка втілює спільне для всіх членів, що представляють, своєю чергою, вищий рівень специфікації та деталізації, який розробляє схема різними способами [11, с. 371].

Образні схеми, які формують семантику прийменників, відображають просторові сцени. Відношення учасників просторової сцени асиметричні: один із учасників перебуває на першому плані, виконує роль фігури –**траєктор** (trajector, TR), а другий виконує функцію тла –**орієнтир** (landmark, LM), відносно якого визначають розташування фігури [11]. Фігура найчастіше менша, мобільніша, представлена геометрично простіше (часто як точка), з'являється пізніше у просторовій сцені й у свідомості; тло зазвичай більше, геометрично складніше представлене, більшою мірою фіксоване, з'являється раніше у сцені й у пам'яті [14, с. 184]. У вербалізованій просторовій сцені прийменник вказує на місце розташування траєктора відносно орієнтира. Схема представляє конвенційний образ, який описує значення прийменника.

Образну схему ПОВЕРХНЯ експлікують український прийменник *на*, сербський *na* й англійський *on*. Протосценою прийменників *на / na / on* (з М. в. в українській і сербській мовах) є локативна сцена: траєктор розташовано вище орієнтира, між учасниками сцени є контакт, зумовлений вагою траєктора (Схема 1, див. наступну сторінку). Визначальною для таких просторових відношень є сила тяжіння Землі, яка спричинює контакт верхньої частини орієнтира та нижньої частини траєктора (1–3).

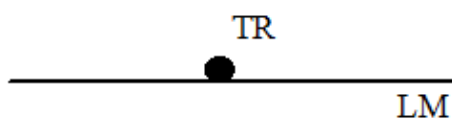

Схема 1. Протосцена НА / NA / ON

- (1) *Букет стояв на столі посеред кімнати.*
- (2) *Tada je u izlogu jedne radnje s ženskim rubljem primetio spavačice naslagane na tezgi.*
- (3) *...and shuffled through the papers on his desk...*

Д. Кліковац називає цю схему НОСІННЯ (НОШЕЊЕ) і так описує цей випадок: „носій – рівний і вивищений об'єкт, який має межі, але вони не релевантні; несений об'єкт розташовано на горішній поверхні того об'єкта таким чином, що не просто торкається його, а тисне на нього своєю вагою; носій тримає несений об'єкт (у тому сенсі, що утримує його вище положення). Через це «несений» об'єкт видимий і доступний, тобто надається до споглядання, досягання і, загалом, зовнішньому впливові. Він також певним чином доступний і носієві, оскільки спирається на нього своєю більшою (або просто нижньою) поверхнею у типовому випадку [5, с. 49–50]. І далі Д. Кліковац пропонує таку схему, яку представлено на Схемі 2, для відображення просторової сцени прийменника *на*.

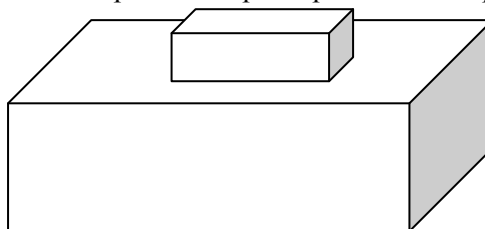

Схема 2. NA [5, с. 50]

Місце

Траєктором зазвичай виступає предмет або жива істота, орієнтиром – тривимірний об'єкт із зовнішньою горизонтальною поверхнею (природний або штучний орієнтир) (4), (5), (6).

(4) *Під горбом, **на** якому наша хата і сад, була залізнична колія.*

(5) *Jovan me najpre podseti na sendviče u svojoj torbi, a zatim na mogućnost da ručamo **na** planini.*

(6) *These documents refer to a spaceship that crash-landed **on** the island of Jura in the Inner Hebrides in the autumn...*

У дещо менш типових випадках орієнтиром є поверхня, яка не має усвідомлюваної вертикальної величини, тобто орієнтир – двовимірний об'єкт, певний простір (7), (8), (9). Д. Кліковац визначає такі типи орієнтирів сценою, в якій розташування траєктора можна висловити прислівником *надворі (напольу)* [5, с. 50].

(7) *Він походив з містечка Зітцграс десь чи то **на** сході, чи **на** півдні Австрії.*

(8) ***Na Terazijata** (назва вулиці) *iz svoje torbice izvukla je majiљno ogledalce i udubila se u njega.**

(9) *...saddled the King's horse properly and this caused the accident **on** Kinghorn Ness.*

У ще одному менш типовому, але доволі частотному випадку траєктор розташований не на горішній, а на будь-якій поверхні орієнтира (10), (11), (12). Д. Кліковац зазначає, що в такому випадку траєктор перебуває зовні орієнтира [5, с. 50].

(10) *Муха сидить **на** стіні / Пляма **на** сукні.*

(11) ***Na upaljaču** je pisalo: *Ako me triput zaredom kresneš, ostvaraće ti se želja.**

(12) *...with silver trimmings **on** black trousers.*

Варіацію сцени викликає вживання конструкції з *на* в контексті з динамічним дієсловом (*на+З. в.*). Варто зауважити, що не відбувається зміни схеми *на* в жодній із аналізованих мов, значення руху та мети несуть дієслово, а також знахідний відмінок в українській і сербській мовах (Схема 3).

(13) *Вона відклала книгу **на** столик, який стояв поруч із ліжком.*

(14) *Ona stavi kutiju s maљnicom **na** crtači sto koji je do nedavno pripadao njenome mužu i izade iz stana.*

(15) *He put her down **on** the bed, and, removing the crutch from her nerveless hand...*

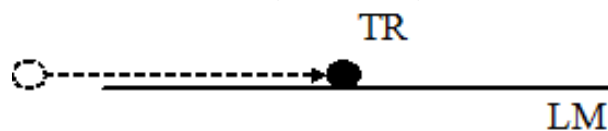

Схема 3. Динамічна сцена з НА / NA / ON

Ще один тип орієнтира у сцені *на*– певний ареал, де перебуває траєктор (Схема 4). Залежно від характеру дії, яка відбувається з траєктором, вживають знахідний (16) або місцевий відмінок (17), (18) в українській і сербській мовах.

(16) *Поля з гречкою розляглися **на** кілька кілометрів.*

(17) *Razlio je čaj na srebrni tanjirić koji se našao **na** sredini stola.*

(18) *...чому в нього, віднедавна кавалера ордена Князя Володимира, стільки лупи **на** плечах.*

Схема 4. НА / NA

Варіацію сцени забезпечує й метонімічне вживання прийменників *на / на / on*, яку теж відображає Схема 5 (19), (21). Ситуацію (20) теж можна відобразити Схемою 5, оскільки перебування *на* *путу* є не завжди буквальним. Метонімія забезпечує варіацію сцени на основі прототипного значення поверхні, коли траєктор перебуває й у статиці (+М. в.) (22), й у русі (+З. в.) (23).

(19) ***На** дорогу можна було взяти зовсім мало їжі через ті всі подарунки.*

(20) *Njegova bivљa ћena je bila **na** putu.*

(21) *French words in a little pocket book, to help me **on** the journey.*

(22) *О такій порі **на** річці можна побачити качок, які занурюються лише половиною тіла у пошуках поживи.*

(23) *У дитинстві я часто ходив **на** річку.*

TR

LM

Схема 5. НА / NA

Окремо належить сказати, що часто метафоричним траєктором у сцені *на* буває погляд, що зумовлено будовою тіла людини – напрямки вперед і вниз виявляються позитивними (пор. *погляд падає*). Залежно від характеру дієслова вживають знахідний відмінок (Схема 3) (24), (25) або місцевий відмінок (Схема 1) (26).

(24) *Сусіди у піжамах, з паспортами й оцядними книжками стояли **на** середині вулиці і з жалем дивилися **на** наші вікна.*

(25) *Najpre je bacila pogled **na** reke.*

(26) *Penjući se oseti njegov pogled **na** sebi.*

(27) *I've not set eyes **on** Black Will since afore we went to the Garden Tower last evening...*

Окремо варто звернути увагу на такий тип орієнтира, як засіб пересування. Якщо пересування велосипедом цілком відповідає протосцені *на* (28), (29), (30), то у випадках (31), (32), (33) траєктор радше перебуває всередині орієнтира. Використання прийменника *на* та його корелятивів у таких випадках імовірно є аналогічним до перших засобів пересування з горизонтальною поверхнею – віз, кінь і под. Натомість для сучасної сербської мови використання прийменника *на* для позначення способу пересування радше не є типовим. Частотніші використання безприйменникового іменника в орудному відмінку: *ići autobusom / vozom, leteti avionom* (пор. з укр. *їхати автобусом / потягом, летіти літаком*). Примітно, що в англійській мові й ситуацію перебування в транспортному засобі відображає прийменник *on* (34), на відміну від української та сербської, у яких використовують прийменник *в*.

(28) *Tamтешні діти їздять серед ночі **на** ровері.*

(29) *...vozim se **na** biciklu strika Ota...*

(30) *Outside, sprockets whirred as someone rode past **on** a bicycle.*

(31) *Дзядзя відразу ж відправили до Станіслава з призначенням **на** перший поїзд до Сибіру.*

(32) *...itam najbolje pismene reference kapetana sa kojima sam letela **na** opserverskim letovima **na** avionu F-100...*

(33) *It was raining and they travelled **on** the bus in silence.*

(34) *Probably when I am **on** the bus I am sitting in someone's special place.*

Час

Частотними є темпоральні вживання прийменника *на* та його корелятивів. Орієнтиром може бути й конкретний момент (36), (37), (38), і відтинок часу (39), (40), (41). Якщо орієнтиром є конкретний момент, задіяно або Схему 1 на позначення часу, коли щось відбувається, – і тоді *на* вживають із місцевим відмінком (35), або Схему 3 на позначення темпоральної мети – тоді *на* зі знахідним відмінком (36), (37). Якщо орієнтиром виступає проміжок часу, актуалізується Схema 4 і Схema 3 (на+3. в.).

(35) *Повернувшись до Відня **на** початку літа, Карл-Йозеф Цумбруннен привіз дерев'яного лакованого орла.*

(36) ***На** Різдво він знову їде до Львова.*

(37) ***Na** trenutak on zažele da u naričju ima neko majušno stvorenje, dete, možda devojčicu, da je štiti i brani...*

(38) *And then, **on** 19th June, in a small room in Edinburgh Castle, my baby was born.*

(39) *Так, відстань у 400—500 кілометрів ... тутешні потяги вміють розтягнути годин **на** тринадцять.*

(40) *Da ne bi bilo bolje da se ja **na** neko vreme uklonim iz Beograda.*

(41) *I might stop **on** a day or two.*

Абстрактний простір

Прийменник *на*+З. в. використовують для позначення події, дії, заняття чи стану як місця розташування траєктори. Мовці співвідносять певний простір, де відбувається подія, безпосередньо з подією та вживають для вираження просторових відношень граматичну форму, яку схематизовано у протосцені прийменника *на* та його корелятивів (42, 45 – Схема 1, 43, 44 – Схема 3). У (44), (45) задіяно механізм метонімії ПОДІЯ – ЗМІСТ ПОДІЇ.

(42) ***На** лекції з педагогіки сьогодні було нецікаво.*

(43) *Predveče je krenula **na** posao.*

(44) *Ми йдемо **на** історичну граматику.*

(45) *In his report **on** the seminar on the Rushdie affair ... John Torode says that the proceedings were dominated by 'pragmatist'...*

Другий етап концептуальної інтеграції має місце у співвідношенні з подією суб'єкта, який відіграє провідну роль у реалізації події:

(46) *Ми сьогодні не підємо **на** Б.,*

де Б. – прізвище викладача. Такі змішування є регулярними в мовленні студентів, однак трапляються й інші конструкції. Наприклад, мої знайомі студенти третього курсу у своєму мовленні виділяють одного з викладачів, якого вони особливо поважають і підтримують контакти з ним поза університетом. Вони можуть поцікавитися один в одного:

(47) *Ти йдеш сьогодні **до** К. (Р. в.)? –*

ніби мова йде не про заняття в університеті, а про чаювання, яке організовує доцент К.

Як просторові явища реалізуються в мові за допомогою схеми ПОВЕРХНЯ, так і абстрактні концепти, як роль (48), спосіб (49), (50), (51) на основі Схеми 3 (+З. в.) та концептуальної метафори предметності. У точці уваги виявляється ознака 'доступність' (для сприйняття).

(48) *Jedva sam čekao da se otvore radnje i kupio sam vam **na** poklon istu takvu.*

(49) *Двері вона завжди замикала **на** ключ.*

(50) *Osećanje usamljenosti bilo je iščezlo kao uvek kada je postupala **na** ovaj način.*

(51) *He had no sense of foreboding, no intimation of danger; **on** the contrary he felt light hearted, even light headed as vistas of freedom seemed to open ahead of him.*

Продуктивною є і метафора ДУМКА – ЦЕ ПРЕДМЕТ, яка інтегрує Схему 3 до концептуалізації ментальних дій та результату ментальних дій:

(52) *Ніхто з найближчих приятелів так і не дочекався від нього виразної відповіді **на** запитання, чого він туди їздить.*

(53) *Ona go odmeri pogledom teľkim najmanje kilo i trista grama, ali, **na** njegovo iznenađenje, pristade.*

(54) *I on izvali prvo љto mu padne **na** um: – Ja znam kako se zoveљ!*

(55) *She gazed out of the passenger window with unseeing eyes, hardly aware of the changing scenery as it flashed by, letting the music wash over her, concentrating **on** the familiar piece, losing herself in its beauty.*

(56) *Shock registered **on** every face in the room.*

Отже, використання прийменника *на* та його корелятивів часто видається довільним, проте в більшості випадків можна пояснити основні, типові просторові відношення, на які вказують ці прийменники. Із цими основними випадками пов'язані різні варіації, а також метафоричні проєкції, які переносять просторові відношення в абстрактні сфери. Крім того, складна й розгалужена мережа значень, властива первинним прийменникам української, сербської, англійської мов, розвивається завдяки їхній здатності вживатися зі словами різного смислового навантаження, зумовленої дією

когнітивних механізмів концептуальної інтеграції, метафори та метонімії. Ці механізми діють за принципом накладання ментальних просторів та аналогії на основі подібності чи суміжності. У такий спосіб прийменники розвивають свої значення від основних до периферійних: між конкретними ситуаціями, які кодує мова, і ситуаціями, які визначено як прототипні, існує мотиваційний зв'язок, заснований на подібності; якщо подібність помітна і релевантна для поставленої мети, то дійсна ситуація долучається до категорії, що визначає прототип, із яким відбувалося зіставлення. Так, первинне просторове значення локалізації стає актуальним не тільки для відношень між фізичними об'єктами, розташованими певним чином у просторі, а й для часових, кількісних, екзистенційних, процесуальних і ментальних концептів, задіяних відповідними контекстуальними елементами у прийменникових конструкціях. Для розуміння мови, окрім знання її структури, суттєвими є загальні знання про світ – не лише про властивості живих та неживих сутностей, але й про різні соціальні конвенції. Семантика прийменників добре ілюструє пов'язаність мовного та енциклопедичного знання.

Список використаної літератури

1. Антонієв І. Синтаксис и семантика предлога ПРЕМА / И. Антонієв // Зборник Матице српске за филологију и лингвистику. – 54/2. – Нови Сад : Матица српска, 2011. – С. 161–178.
2. Белић А. Историја српскохрватског језика. Рећи са дефлексијом / А. Белић. – Књ. II. Св. 1. – Београд : Научна књига, 1969. – 283 с.
3. Вихованець І. Р. Прийменникова система української мови / І. Р. Вихованець. – К. : Наукова думка, 1980. – 288 с.
4. Загнітко А. Теорія граматики і тексту : монографія / А. П. Загнітко. – Донецьк : Ноулідж, 2014. – 480 с.
5. Кликовац Д. Предлошка значења у настави српског језика као страног: случај предлога у и на / Д. Кликовац // Српски као страни језик у теорији и пракси. – Београд : Филолошки факултет, Центар за српски као страни језик, 2007. – С. 47–63.
6. Колодяжний А. С. Прийменник : Матеріали до лекцій з курсу сучасної української літературної мови / А. С. Колодяжний. – Х. : Вид-во Харків. ун-ту, 1960. – 165 с.
7. Курилович Е. Очерки по лингвистике / Е. Курилович. – М. : Изд-во иностр. лит., 1962. – 456 с.
8. Кучеренко І. К. Лексичне значення прийменника / І. К. Кучеренко // Мовознавство. – 1973. – № 3. – С. 12–23.
9. Evans V. A Glossary of Cognitive Linguistics / V. Evans. – Edinburg : Edinburg University Press, 2007. – 239 p.
10. Evans V. The perceptual basis of spatial representation / V. Evans // Language, Cognition and Space / ed. by V. Evans, P. Chilton. – London : Equinox Publishing Ltd, 2010. – P. 21–48.
11. Langacker R. Foundations of Cognitive Grammar: Volume I. Theoretical Prerequisites / R. W. Langacker. – Stanford, CA : Stanford University Press, 1987. — 540 p.
12. Rosch E. Classification of Real-World Objects: Origins and Representations in Cognition / E. Rosch // Johnson-Laird P. N., Wason P. C. (Eds.) Thinking: Readings in Cognitive Science. – Cambridge : Cambridge University Press, 1977. – P. 212–222.
13. Sullivan W. Space and Time in Russian: A Description of the Locus Prepositions of Russians / W. J. Sullivan. – München : Lincom Europa, 1998. – 248 p.
14. Talmy L. Toward a Cognitive Semantics: Concept Structuring Systems (Language, Speech, and Communication) / L. Talmy. – Vol. 1 – Cambridge, MA : MIT Press 2000. – 565 p.

Orlenko O. V. Przyimkowa reprezentacja schematu obrazowego «powierzchnia».

Streszczenie

W artykule zaproponowano opis semantyki ukraińskiego przyimka *na*, serbskiego *na* oraz angielskiego *on* z pozycji gramatyki kognitywnej. Skonstruowano modele semantycznych sieci przyimków i zbadano związki motywacyjne między poszczególnymi znaczeniami. Określono główne struktury kognitywne i mechanizmy, które sprzyjają rozszerzeniu semantycznej sieci przyimka.

Słowa kluczowe: *przyimek, trajektor, landmark, schemat, semantyka, powierzchnia.*

Orlenko O. V. Prepositional representation of the image schema «surface».

Summary

The object of the study is a prepositional representation of the image schema SURFACE in Ukrainian, Serbian and English. The subject of the study is semantic relations of the Ukrainian preposition *na*, Serbian *na* and English *on*, and their motivational base. The aim of this article is to describe semantic relations in the prepositions *na / na / on* and the cognitive structures and mechanisms that contribute to the extension of the semantic networks of prepositions. The primary prepositions in Ukrainian, Serbian and English are characterized by complex and extended networks of senses. They, in turn, provide such cognitive mechanisms as conceptual integration, metaphor and metonymy, which function

on the principle of mental spaces blending and analogies based on similarity or contiguity. The use of prepositions clearly illustrates the connection between linguistic and encyclopedic knowledge. The models of semantic networks of prepositions have been built and motivational connections between individual senses have been studied. The research is conducted in the framework of the dissertation which is devoted to the analysis of the semantic relations of Ukrainian, Serbian and English prepositions for revealing the mechanisms of perceiving and experiencing the world as well as representing knowledge by means of national languages.

Key words: *preposition, trajector, landmark, schema, semantic, surface.*

УДК 811.111-26

Орловська О. В.,
кандидат педагогічних наук, доцент
кафедри практики іноземної мови та методики викладання
Хмельницького національного університету
e-mail: Orlovsky5@mail.ru

АНГЛІЙСЬКІ ТА УКРАЇНСЬКІ ПАРЕМІЇ: ПОРІВНЯЛЬНИЙ АСПЕКТ

У статті проаналізовано особливості українських та англійських паремій і визначено спільні й відмінні риси. Встановлено, що прислів'я і приказки англійської та української мов можуть бути подібними за лексичним складом, комунікативним значенням і стилістичним забарвленням, проте значна їх частина має свої особливості, а відповідник у порівнюваній мові часто буває тільки приблизним.

Ключові слова: *англійські паремії, українські паремії, прислів'я, приказки, лінгвокультура.*

Актуальність дослідження зумовлена універсальним характером паремійних одиниць у сучасній лінгвістиці, які пов'язані з відображенням національної культури та історії у різних мовах.

Роль мови у накопиченні культурних здобутків є очевидною і значною. Мова відображає дійсність і створює картину світу, специфічну й унікальну для кожного народу, етнічної групи, мовного колективу, що використовує її як засіб спілкування. Мова – скарбничка культури, що зберігає свої цінності в лексиці, граматиці, ідіоматиці, фольклорі, художній і науковій літературі, у формах письмового й усного мовлення.

За допомогою мовних засобів формуються концепти часу, простору, різноманітних об'єктів та явищ. Мова віддзеркалює як матеріальні сторони життя народу – географічне розташування, клімат, побут, так і духовні сторони носіїв мови – мораль, систему цінностей, менталітет, національний характер.

Важливим історико-лексичним пластом кожної мови є фольклор і, зокрема, пареміологія – розділ фольклористики, що займається мовним і структурним аналізом прислів'їв та приказок.

Аналіз паремійних одиниць англійського й українського народів дозволяє виявити загальнолюдські особливості, виділити спільні та відмінні риси, притаманні їм.

Розробкою питань теорії фразеології і пареміології займалися вітчизняні та зарубіжні науковці, зокрема Л. Авксент'єв, М. Алефіренко, В. Архангельський, Л. Булаховський, В. Виноградов, В. Гак, В. Жуков, О. Мелерович, В. Мокієнко, Л. Скрипник та інші. Такі лінгвісти, як А. Альохіна, Н. Амосова, Ш. Баллі, О. Кунін, О. Смирницький та Л. Сміт досліджували фразеологію англійської мови.

Мета роботи – виявити спільні й відмінні риси українських та англійських паремій. Для реалізації поставленої мети необхідно розв'язати такі завдання: визначити особливості українських та англійських паремій, провести їхній порівняльний аналіз.

Різні етноси світу віками спостерігають за змінами навколишнього середовища, а також за вчинками ближніх або ж індивідуальними почуттями. Оскільки людина обдарована чуттями мови і не може вбирати в себе життєвий досвід, як мовчазний камінь, вона починає творити справжнє мистецтво зі слів. Однак це не стосується пафосних поетичних образів. Таким чином, виникають повчальні та влучні вислови – прислів'я та приказки, набуті народними традиційними знаннями, звичайними людьми, які завжди прагнули передавати свою мудрість новим поколінням. Найчастіше прислів'я і приказки означають влучний образний вислів, що характеризує різні явища життя, яким притаманна форма закінченої пропозиції. В окремих роботах із фразеології головна відмінність прислів'я від приказки вбачається в тому, що прислів'я виражає загальну думку, а